

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

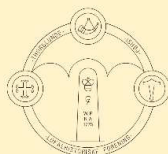
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ishøj kommunes vejnavne

Udgivet i 1979 af Thorslunde-Ishøj lokalhistoriske Forening.

Thorslunde-Ishøj lokalhistoriske Forenings formål er, at skabe interesse for kommunens historie ved i samarbejde med biblioteket, at indsamle, registrere og offentliggøre lokalhistorisk materiale, f.eks. billeder, beretninger af historisk eller kulturel værdi.

Endvidere har foreningen til formål, at medvirke til en bevarelse af hvad der skønnes at have en historisk eller kulturel værdi set i lyset af den kendsgerning, at kommunen ikke er ny, men faktisk har en rig tradition som gammel landkommune.

Udfra en ide om, at mange indbyggere i Ishøj gerne vil vide noget mere om deres kommune, er denne lille bog forfattet. Ved den systematiske gennemgang af alle vej- og gadenavne, håber jeg det er lykkedes at komme hele kommunen rundt, og få fortalt nogle ting, der måske ikke var så almindelig kendte i forvejen.

Beskrivelsen af de enkelte vejnavne vil nok forekomme lidt uensartet, det skyldes først og fremmest, at ikke alle navne er lige spændende. Men også lidt begrænsede muligheder for at nå helt ind til et vejnavns oprindelse, har spillet ind. Det er i øvrigt mit håb; at de læsere som konstaterer fejl, eller som har mulighed for at tilføje supplerende oplysninger, vil rette henvendelse til os, evt. gennem Lokalhistorisk Arkiv.

Jeg vil sluttelig rette 'en tak til alle de personer, jeg i forbindelse med udarbejdelsen af bogen, har anmodet om hjælp. Uden deres bistand ville resultatet være blevet lidt spinkelt. Især vil jeg rette en tak til personalet på kommunens tekniske forvaltning, der med P. Rosenstand i spidsen, utrætteligt har hentet oplysninger frem fra arkiverne, uden dette materiale havde det ikke været muligt at lave en bare nogenlunde fyldestgørende beskrivelse af Ishøjs ca. 140 vej- og gadenavne.

Thorslunde, januar 1979

Leif Nielsen

Bemærk. Oplysningerne i bogen er fra 1979, og ting kan have ændret sig. Nogle af de veje, der er nævnt, kan også have skiftet navn, og andre oplysninger har mistet aktualitet.

F.eks. nævnes under Benzonsdal, at der findes en lade, der stammer fra Industriudstillingen i København i 1888, men avlsgården brændte i 1992, og derefter opførtes nye moderne længer.

Indledning

Indtil omkring 1930 var Thorslunde Ishøj kommune en udpræget landkommune bestående af de tre landsbyer — Tranegilde, Ishøj og Thorslunde. Hver for sig er disse byer meget gamle, men det er ikke muligt at fastslå en mere nøjagtig alder. Vi ved dog, at kirkerne stammer fra tiden omkring 12-1300 tallet, men før den tid har der sikkert været hedenske offerpladser på samme sted.

Måske er byerne dannet i stenalderen på det tidspunkt befolkningen begyndte at gå fra jæger- og fisker erhvervet til tilværelsen som jorddyrkere.

Både Lille- og Store Vejleå har været med til at danne grundlag for udviklingen, ved Store Vejleå er de første spor af mennesker fundet i form af flintredskaber fra den tidligste stenalder, og langt senere har Lille Vejleå dannet grundlag for en befolkningskoncentration, idet den har fungeret som energiforsyning i forbindelse med vandmølledrift. '

Den gennemgående vejforbindelse på langs i kommunen kan tænkes at være opstået i forbindelse med Lejres rolle som kongeby. Der er en lang række veje på Sjælland der peger mod Lejre, og det er givet, at datidens befolkning skabte en række af de vejruter vi kender i dag.

Langs Torslundevejen er der da også fundet et par høje fra bronzealderen, og et ret rigt bronzealderfund ved vejen understreger den opfattelse, at vejen har været befærdet meget langt tilbage i tiden .

Hvor Store Vejleå udmunder i Køge Bugt har der i umindelige tider været et vadested hvorfra man kunne komme videre til den senere hovedstad — København, og selv om der er afgørende tidsforskelle mellem Lejre og København, så har disse to byer været medvirkende til at skabe det vejnet, vi indtil den store udvikling i Ishøj begyndte, havde benyttet os af i flere århundreder.

Dette vejnet er flere steder brutalt skåret over af mere overordnede veje, hele det oprindelige system er blevet afløst af et moderne og tidssvarende vejnet, og det gør det måske nok så interessant at beskæftige sig med det der gik forud.

Stjernemarkering * ved et navn henviser til, at navnet er optaget med selvstændig forklaring.

A

Akselsvej. Ishøj Strand. Fra Friisvej til Søsvinget.

Opkaldt efter en større grundejer på stedet, overlæge Axel Nordgård.

Allévej. Torslunde. Fra Køgevej til Benzonsdal.

Oprindelig kørevej til godset Benzonsdal*. Udbygget på det første stykke i forbindelse med bygningen af Københavns Vandforsynings vandværk Torsbro*. Var også tilkørselsvej til Store Mølle* ved Lille Vejleå*.

Vejen er kantet af store allétræer, og det første, asfalterede stykke er kommunevej. Et stykke ude på marken før Benzonsdal står en række store egetræer som rester af et gammelt markdige. Vejen er lukket for uvedkommende kørende trafik fra Lille Vejleå* til Torslunde*.

Astridsvej. Ishøj Strand. Fra Friisvej til Lille Strandvej.

Opkaldt efter planteskoleejer Ingvar Friis' kone Astrid, se også Friisvej *.

B

Baldersbækvej. Industrikvarteret. Fra Industribuen.

Opkaldt efter Baldersbækken* der løber lige vest for vejen. Vejen er anlagt sidst i 60'erne i det dengang helt nye industrikvarter.

Baldersvej. Torslunde. Fra Køgevej til Lokesvej.

Efter den nordiske gud Balder, lysets milde gud, søn af Odin og Frigg (Frigga). Frigg vidste besked om alting før det skete, men røbede sjældent noget om sin viden. Men da hun hørte om sønnens skæbne, der fortalte, at han skulle dø for en bueskyttes hånd, tog hun dog alle ting i naturen i ed på, at de ikke vil gøre Balder noget ondt, "- dog glemte hun at tage misteltenen i ed, som den onde Loke lod lave en pil af, hvorefter han lagde den på Balders blinde broder Høders (Hother) bue så han kom til at dræbe Balder.

Baldersbæk.

Mindre vandløb, der ifølge overleveringen skulle have sit udspring ved Balders Brønd i Baldersbrønde. Det fortælles i et sagn, at Balder engang kom til denne egn med sine folk og heste, de var trætte og meget tørstige, men der var intet vand at se i miles omkreds, indtil Balders guddommelige hest skrabede i jorden - og straks brød der en herlig kilde frem til stor glæde for de modige ryttere.

Den nyere tids historiske videnskab må imidlertid afkræfte dette sagn. Bynavnet Baldersbrønde menes afledt af mandsnavnet Balli (heraf også navnet Ballerup). I 1320 nævnes byen som Baldorpsbrynnæ og det er sandsynligt, at byen er opstået sidst i middelalderen.

Baldersbæk løber nord om Torslunde* igennem udstykningen Vestervang* hvor den krydser Baldersvej*. Flere veje er opkaldt efter guder i den nordiske mytologi, se Friggasvej, Freysvej og Lokesvej. Bækken løber videre gennem Ishøj* ud til industriområdet. I parkområdet ved Strandgårdsparken* løber den sammen med Lille Vejleå* og sammen fortsætter de gennem Ishøj Sø til Køge Bugt*.

Birkevej. Ishøj Strand. Fra Tranegilde Strandvej til Strandvangen.

Opkaldt efter en mindre beplantning af birketræer af lokale grundejere da strandområdet blev bebygget.

Benzonsdal. Torslunde.

I 1672 byggede gehejmeråd Holger Vind en større gård 2 km. sydvest for Torslunde og navngav det Gjeddesdal efter sin hustru Margrethe Gjedde. Efter Margrethe Gjeddes død i 1706 blev godset solgt til gehejmeråd, dr. Niels Benzon (1646-1708).

Efter hans død blev det hele overdraget til sønnen Lars Benzon, der imidlertid i 1714 overlod Gjeddesdal til broderen Peder Benzon. Han udvidede godset betydeligt, og købte bl.a. Karlslunde og Karlstrup kirker. I 1730 udskilte han et stort jordareal ved Torslunde og oprettede hovedgården Benzonsdal.

Den nuværende hovedbygning er omkring 125 år gammel og laden er den ene halvdel af udstillingsbygningen fra 1888, da København arrangerede industriudstilling, den anden del står på Fyn.

Bjerggården. Ishøj Planen. Fra Ishøjstien til Østergården.

I almindelighed navnet på en karrébebyggelse i Ishøj Planen opkaldt efter Stenbjerggård der lå hvor bebyggelsen Vejlegården* ligger. Bjerggården er også navnet på en del af kommunens stisystem, nemlig forlængelsen af Ishøjstien* til stien Østergården*.

Bredebjergvej. Torslunde. Fra Torslunde til Høje Tåstrup.

Ca. 1 km. nord for Torslunde ligger et mindre højeddrag. Fra gammel tid kaldt Bredebjerg og Højageren, højedraget har i øvrigt givet navnet til to gårde på stedet - Bredebjerggård og Højagergård. Indtil kommunegrænsereguleringen for nogle år siden, lå disse to gårde i Torslunde Ishøj kommune, nu ligger de i Høje Tåstrup kommune.

Bredkærs Vænge. Fra Vildtbanevej.

Parcelhuskvarter udstykket fra Bredkærgård i Tranegilde. De fleste af husene indtager en særstilling blandt dansk parcelhusbyggeri, idet de var en del af byggeudstillingen Archibo der fandt sted sidst i 60'erne.

Brentedalen. Tranegilde. Fra Tranegilde Bygade til motorvejen.

Vejen hed tidligere Tranegildevej og gik fra Valbyvej til Tranegilde*. Ved motorringvej M 4's bygning blev den delt i to - Winthersmindevej* og Brentedalen. Vejen er blevet navngivet efter det gamle danske ord "brente" der betyder skråning ned mod et vandløb » i dette tilfælde Brenten ved Store Vejleå*.

Brentevej. Tranegilde. Fra Ishøj Stationsvej til Tranegilde.

Første del af vejen er ny anlagt i forbindelse med udbygningen af industriområdet, men resten er en del af en meget gammel vej der forbandt Torslunde* - Ishøj* og Tranegilde* med Store Vejleås udløb i Køge Bugt, der var tidligere et vadested og i øvrigt en del fiskeri.

Broenge. Industrikvarteret. Fra Baldersbækvej til Industribuen.

Navngivet i 1966 efter et marknavn på den gamle matrikel fra 1810.

Brogrenen. Industrikvarteret. Fra Industribuen.

Navngivet sammen med Broenge, motiveringen i navnet var, at vejen lå ligesom en gren på Industribuen*.

Brolæggerpladsen. Gadekæret. Fra Ishøj Parkvej.

De fleste vejnavne i bebyggelsen Gadekæret*, er navngivet efter gamle danske håndværk efter indstilling fra bygherren, Vridsløselille Andelsboligforening.

Brønsgårdsvej. Torslunde. Fra Torslundevej.

Navngivet efter Brønsgården, der ligger ca. 1 km. nord for Torslunde, Brønsgården lå tidligere i Torslunde, men blev udflyttet i forbindelse med udskiftningen sidst i 1700 tallet. Det gamle stuehus i Torslunde* ligger endnu tilbage og var indtil for få år siden tømreværksted. I forbindelse med gården lå byens brønd, som var dannet af en af de mange kilder i Torslunde. (I en senere oplysning i bogen: Ishøj – den grønne port til København, nævner forfatteren, Else Trier, at Brønsgården lå et andet sted i byen før udflytningen)

Den opmærksomme læser vil opdage, at der mangler et d, i Brønsgården, en datter fra gården har fortalt mig, at det skyldes en stavefejl opstået under Sikringstyrkens indkaldelse 1914 – 18. Der lå jyske soldater på gården, og de tilbød at male og sætte et skilt med gårdens navn op på gavlen. Desværre overlod man ikke opgaven med at male skiltet til den mest stavekyndige.

Bødkerpladsen. Gadekæret. Fra Ishøj Boulevard.

Som de fleste andre vejnavne i Gadekæret, er Bødkerpladsen opkaldt efter gamle danske håndværk efter indstilling fra Vridsløselille Andelsboligforening.

Bøgelunden. Strandgårdsparken. Fra Ishøj Parkvej.

Alle vejnavne i dette område har fået navn efter forskellige danske træer. I den oprindelige indstilling om vejnavne, skulle endelsen -parken være brugt, men Gadenavneudvalget, der har til huse på

Københavns rådhus og som er et fælles organ for hele hovedstadsområdet, udtrykte betænkelighed, idet man var bange for risikoen for fejlhøring mellem f.eks. Bøgeparken og Bøgebakken, et vejnavn der er brugt flere steder i Hovedstadsområdet.

Bebyggelsen med de mange rækkehuse er opført af den legendariske byggematador, Bøje Nielsen.

På hjørnet ved indkørslen til Bøgelunden hvor børneinstitutionen ligger, lå den gamle Vejlegård, der som bekendt har givet navn til en anden bebyggelse i nærheden.

D

Drejerpladsen. Gadekæret. Fra Ishøj Parkvej.

Navngivet efter indstilling fra Vridsløselille Andelsboligforening. De fleste andre vejnavne i bebyggelsen er også navngivet efter gamle danske håndværk.

E

Egelunden. Strandgårdsparken. Fra Ishøj Parkvej.

Se under Bøgelunden* og Strandgårdsparken*.

Elmelunden. Strandgårdsparken. Fra Ishøj Søvej

Se under Bøgelunden* og Strandgårdsparken*.

Engsvinget Ishøj Strand. Fra Pileskovvej,

Som navnet også antyder, en ikke helt lige vej' der løber ned til de tidligere enge ved Lille Vejleås'* udløb i Køge Bugt*.

F

Freysvej. Torslunde. Fra Ishøj Bygade til Lokesvej.

Navngivet efter den nordiske mytologis frugtbarhedsgudinde Frey (Frej), en søster til Freja der også var kærligheds- og frugtbarhedsgudinde.

Forbindelsen til mytologien er skabt ved hjælp af den nærliggende Baldersbæk* som man på et tidspunkt mente havde tilknytning til guden Balder.

Freysvej hører til udstykningen Vestervang*, en af kommunens første udstykninger fra omkring 1960 hvor grundene kostede omkring 6-7 tusind kroner.

Friggasvej. Ishøj. Fra Ishøj Bygade.

Igennem haverne på Friggasvej 's højre side, løber det gamle sogneskel, så beboerne her hører faktisk til Ishøj. På Friggasvej ligger Torslunde Ishøj Brugsforening, den lå tidligere på hjørnet af Torslundevej* og Køgevej*.

Vejen er opkaldt efter Odins hustru Frigga (Frigg) hvormom sagnet fortæller, at hun havde en forbløffende evne til at se ind i fremtiden. Hun røbede dog aldrig til nogen hvad hun havde erfaret om skæbnen. Men da hun vidste, at sønnen Balder ville dø med en pil i hjertet, tog hun dog alle ting i ed på, at de ikke ville dræbe Balder.

Som bekendt glemte hun misteltenen, og det lykkedes da også den onde og listige Loke, at få lavet en pil og få den lagt på Balders blinde bror Høders bue, hvorved han kom til at dræbe Balder med misteltenen.

Friisvej. Ishøj Strand. Fra Tranegilde Strandvej til Søvangen.

Opkaldt efter planteskoleejer Ingvar Friis, sidevejen Astridsvej er opkaldt efter hustruen.

Fyrrelunden. Strandgårdsparken. Fra Ishøj Boulevard.

Se under Bøgelunden* og Strandgårdsparken

G

Gadekæret.

Bebyggelse fra sidst i 70'erne. opført med Vridsløselille Andelsboligforening som bygherre. Bygget på arealer der tidligere hørte til gårdene Sandstenseje og Mosegård. Fra Mosegård ligger der endnu bygninger tilbage.

Der har aldrig på dette sted været landsby med gadekær, men der ligger midt mellem de hyggelige gule huse, et regnvandsbassin der har givet anledning til navnet Gadekæret.

Vridsløselille Andelsboligforening har indstillet til navneudvalget hvad de forskellige stræder og pladser skulle hedde, og det er lykkedes navneudvalget at forenkle sagen noget. Som et andet eksempel kan nævnes samme boligforenings bebyggelse "Hyldespjældet" i Albertslund, hvor det på et noget mindre areal end Gadekæret, er lykkedes at navngive med i alt 28 forskellige navne. I Ishøj har man klaret sig med 11.

Georgs Vænge. Ishøj. Fra Tåstrup Valbyvej.

Opkaldt efter den legendariske vejformand Georg Jensen, der boede i huset Georgs Vænge 1. Indtil den store udbygning af Ishøj fandt sted, var Georg Jensen, med sin lille styrke af vej-mænd, den der klarede snart sagt alle tekniske sager i kommunen, lige fra anlæg af veje til beplantninger og snerydning.

"Det ordner Entreprenøren" sagde den tidligere sognerådsformand Peter Eriksen altid, når en eller anden teknisk sag var besluttet. Georg Jensen drev også gartneri på de arealer hvor nu de forskellige huse på Georgs Vænge er beliggende.

Gildbrostien. Fra Tranestien til Ishøj Bycenter.

Skolesti til Gildbro skolen. Efter at have krydset Tranegildstien, slår den et par sving netop hvor Vildtbanegården lå. Navnet Gildbro kan forklares som en sammentrækning mellem Tranegilde* og Vejlebro*.

Gildbrovej. Fra Vildtbanevej til Vejlebrovej.

Gildbronavnet er fundet på af navneudvalget, og skal forstås som en sammentrækning af Tranegilde* og Vejlebro*, og har ikke noget at gøre med tidligere tiders brug af navnet Gildbro, som betød toldbro, d.v.s. et sted hvor man måtte betale en eller anden afgift eller skat for at passere.

Granlunden. Strandgårdsparken. Fra Ishøj Boulevard.

Se under Bøgelunden* og Strandgårdsparken.

Granvej. Ishøj Strand. Fra Pileskovvej.

En af de allermindste veje i kommunen. Så vidt det er oplyst, navngivet af lokale grundejere efter en mindre beplantning med graner.

H

Hveen Boulevard, Torslunde. Fra Køgevej til Roskildevej.

I lighed med andre veje i området omkring Høje Tåstrup Storcenter, er Hveen Boulevard navngivet med et gammelt skånsk navn. Baggrunden er faktisk interessant, men det er en ret lang historie, hvis den skal fortælles nogenlunde til bunds og det falder nok lidt uden for denne bogs rammer.

Det bliver derfor en meget summarisk redegørelse der her bringes, og yderligere interesserede kan f.eks. søge oplysning ved hjælp af kommunens udmærkede biblioteksvæsen.

Kort fortalt - vi skal tilbage til midten af 1600 tallet i Frederik d. 3. regeringsperiode. Det var en tid med mange stridigheder med "broderlandet" Sverige, hvor Karl Gustav d. X. Adolf var konge.

Sverige havde på det tidspunkt en ret stor hærstyrke, så stor, at der var problemer med at holde den hjemme, den var simpelt hen for dyr at have på kost. Lejesoldaterne skulle helst opholde sig i et fjendtligt land, hvor de kunne røve og plyndre og selv klare føden.

I efteråret 1657 var hæren således i Polen og Frederik d. 3. besluttede - presset af stridbare kræfter herhjemme - at erklære Sverige krig.

På det tidspunkt havde vi allerede mistet lidt af Skåne ved Brømsebrofreden, og der var måske håb om, at få det tabte land tilbage igen og engang for alle få afgjort det gamle mellemværende.

Frederik d. 3. havde den opfattelse, at Karl Gustav ikke lige uden videre kunne bryde op fra Polen, og at der var god tid til at vi kunne få fat i vore hollandske forbundsfæller. Desværre forregnede han sig, for ikke så snart krigserklæringen var modtaget, før den svenske hær brød op og begyndte at marchere i nordvestlig retning mod Jylland.

Der bredte sig en del nervøsitet i Danmark, dog mest i Jylland. I hovedstaden følte man sig nogenlunde sikker, den danske flåde var slagkraftig nok til at holde svenskerne stangen.

Inden længe stod den svenske hær i Sønderjylland samtidigt med, at en af de strenge danske vintre begyndte at melde sin ankomst. Snart var Øresund frosset til og flåden kunne ikke komme ud af sit leje.

Isen lagde sig også i Bælterne og gav snart mulighed for en svensk overgang til Fyn og nu var det fynboerne der måtte lide under svenskernes hærgen.

Nu var sagen alvorlig, flåden kunne ikke komme til undsætning og hollænderne lod vente på sig. Isen i Storebælt blev snart så tyk, at den kunne indbyde den dumdristige Karl Gustav til at forsøge en overgang til Langeland.

Som tænkt, så gjort. Under virkelig stor risiko for at gå til bunds i det iskolde vand, besluttede den svenske hær, at gå over isen fra Fyn til Langeland og videre til Lolland. To døgn efter var svenskerne på Sjælland, hvor landforsvaret var i en elendig forfatning.

Efterhånden som Karl Gustav nærmede sig København, blev der nærmest panisk aktivitet, forhandlere blev sendt ud af flere omgange. Men først da svenskerne nåede til Torslunde gjorde man holdt. Den svenske konge indlogerede sig i Torslunde præstegård og soldaterne måtte nøjes med andre, mindre fornemme, gårde i nabolaget.

De egentlige forhandlinger om fred fandt sted i Høje Tåstrup præstegård, og resulterede, efter meget tovtrækkeri, i en noget nær betingelsesløs kapitulation fra dansk side. Vi mistede som bekendt Skåne, Halland, Blekinge, Bornholm, Hveen og Trondhjems Len. Endvidere skulle 2000 danske ryttere overgives til svenskerne, men den del af fredsaftalen kom aldrig rigtigt i stand.

På denne baggrund er det, at vejene omkring City 2 har fået svenske navne.

I

Industribuen. Industrikvarteret. Fra Vejleåvej til Ishøj Stationsvej.

Lang buet vejstrækning industrikvarteret. Skulle oprindeligt have heddet Stervbogårdsvej efter en af gårdene i nærheden, men en af medlemmerne i teknisk udvalg gjorde opmærksom på, at stervbo eller sterbbo, egentlig betød dødsbo, og så fandt man at navnet ikke var så velegnet alligevel.

Industridalen. Industrikvarteret. Fra Industribuen,

Når man alligevel havde taget hul på industriforstavelsen, kunne man lige så godt bruge den til resten af vejnavnene. Således også til Industridalen, hvor der er en del industri, men egentlig ikke nogen dal.

Industrigrenen. Industrikvarteret. Fra Industribuen.

Vejen hed oprindeligt Højhjørnevej, efter gården Højhjørnegård, der ligger for enden af vejen tæt ved motorvejen.

Det varede imidlertid ikke længe, før en del af de virksomheder der lå på vejen begyndte at klage deres nød. På grund af de to ø'er havde de svært ved at formidle deres adresse til handelsforbindelse i udlandet, der jo ikke kender disse sære bogstaver. Resultatet blev derfor en omdøbning til Industrigrenen. Vejen er en gammel del af Ishøjvej,

Industrikrogen. Industrikvarteret. Fra Industribuen.

Navngivet uden særlig motivering, bortset fra den øvrige systematik med forstavelsen Industri-

Industriskellet. Ishøj Strand. Fra Vejlebrovej.
Det første industriområde i Ishøj blev lagt tæt ved Ishøj Strand-
vej af hensyn til bekvemme transportmuligheder.

Industrivangen. Ishøj Strand. Fra Vejlebrovej.

Ligesom Industriskellet, navngivet uden særlig motivering.

Ishøj.

Landsbyen, der har givet kommunen navn, var indtil 70'erne kommunens midtpunkt med kommunekontor, centralskole, forsamlingshus og kirke.

Ishøj sogn omfatter både Tranegilde og strandområdet, men var ikke hovedsognet, det var Torslunde*, hvor præsten boede.
Kommunen hed indtil 1976 Torslunde Ishøj kommune, men kommunalreformkommissionen henstillede, at man så vidt muligt brugte enkeltnavne som kommunebetegnelser.

Der knytter sig en del sagn til Ishøj. Forfatteren Thorkild Gravlund lader guden Ise optræde i forbindelse med Ishøj, ligesom Tor er knyttet til Torslunde. Der har ligget en del gravhøje rundt omkring landsbyen, gravhøje der for nogles vedkommende stammer helt tilbage fra den tid, hvor forskellige fyrster regerede deres lille del af landet. Måske har netop sådan en lille konge heddet Ise, og han har sikkert fået sig en høj i nærheden af Baldersbækken.

Hvorfra navnet Ishøj ellers stammer, kan det være svært at gætte om, men at byen er opstået på grund af Baldersbækken, er der nok ikke stor uenighed om.

I 1280 nævnes byen som Isøffue og Ishøgh, og det er omkring det tidspunkt, hvor man begynder at snakke om, at samle sten til en kirke på en bakke i den vestlige del af byen. Måske ganske tæt ved det hedenske offersted, der efterhånden som landet var blevet kristnet, var opgivet af de fleste kloge og fremsynede.

En stor ændring af byens struktur oplevede man også sidst i 1700 tallet, hvor gårdene blev flyttet ud, og jorderne skiftet. Indtil da havde alle boet tæt sammen side om side i landsbyen, med bylauget som den bestemmende myndighed i alle sager vedrørende jordens drift. Ved udskiftningen faldt grundlaget væk for bylauget og det var et lidt begrænset fællesskab der fungerede indtil 1841, hvor en kongelig forordning bestemte, at der skulle oprettes Sogneforstanderskaber, den første forløber for det kommunale fællesskab vi kender i dag.

Faktisk var det sociale hensyn der gav stødet til dette samarbejde, idet forstanderskabet først og fremmest skulle sættes ind overfor fattigdom, nød og elendighed. Præsten fra Torslunde, Jens Jessen var den første sogneforstander, det skulle Præsten være ifølge den kongelige forordning. Medlemskab af forstanderskabet var i øvrigt afhængig af hvor meget jord man havde, bønder med over 32 tønder hartkorn var selvskrevne medlemmer.

Hovedgaden gennem Ishøj har i nyere tid fået et flot svunget præg af hensyn til den stigende trafik, og ligger som et bredt strøg gennem byen, men drejer man fra denne asfalterede trafikvej ned ad Ishøj Søndergade, får man et ret godt indtryk af hvorledes vejen har set ud for bare 50 år siden. Her er det gamle landsbypræg nemlig bevaret, vejener lige så snoet som den altid har været, og her ligger gadekæret, omend ikke lige så idyllisk som dengang.

Et gammelt hus, der ligger lige til venstre for kirkelågen, er oprindeligt Ishøjs gamle skole, den blev afløst af en større skolebygning bygningen foran, hvor der nu er ungdomsklub. Skråt overfor den kombinerede kirke- og skoleplads lå datidens sprøjtehus hvor byens brandsprøjte var placeret, nogenlunde parat til at fungere når der udbrød ildløs.

Ishøj kirke er en ganske almindelig østsjællandsk landsbykirke, og ligesom det er tilfældet så mange andre steder, er det vi ser i dag, et resultat af forskellige tiders om- og tilbygninger. Kirken er opført engang i sidste halvdel af 1100 tallet af kridtstenskvadre i skifter med en højde på 10-15 cm enkelte steder dog helt op til 30 cm og med en murtykkelse der overalt er 80 cm.

Kor og skib er ikke bygget helt samtidigt, der er sikre tegn på, at byggeriet har været indstillet. I mange andre kirker kan der iagttages et lignende stop, og her har man så mange steder fundet rester af en tidligere trækirke, som så har måttet vige for den nye stenkirke. Om det også har været tilfældet i Ishøj, har det ikke været muligt at fastslå, byggepausen har ikke været af særlig lang varighed, da murværket i skibet er opført i samme teknik som i koret.

Senere i middelalderen er der så tilføjet tårn og våbenhus, rummene har fået hvælvinger og vinduerne er blevet ændret.

Sit nuværende ydre udseende fik kirken, da der sidst i forrige århundrede, gik en restaureringsbølge over mange, ellers kønne kirker. Restaureringen har sikkert været nødvendig nok, men kirken kom til at stå alt for tør og matematisk, fuldstændig blottet for alderens patina.

Som så mange andre steder var det arkitekten J. D. Herholdt, der havde ledelsen af arbejdet, han var en dygtig og meget ihærdig mand. men i dag kan man nok beklage, at der blev gået så grundigt til værks, at man ikke evnede at bevare de mange små afvigelser og ujævnheder, som netop er en oplevelse ved tidligere tiders byggekunst.

Ved Herholdts restaurering blev koret og skibet skalmuret med kridtstenskvadre, sokler og gesimser blev fornyede. Koret mistede sine kamtakker, og begge gavle blev forsynede med glatte kamme som var det brandmure. Vinduerne blev mere rundbuede og våbenhuset fik en blændingsrydet sydfacade.

Indendørs var væggene i 1862 blevet forsynet med et tommetykt, havregrødsagtigt lag murermeisterpuds, der fuldstændigt havde kvalt de sidste åndedrag fra en svunden tid.

Gudskelov holder en sådan restaurering ikke evigt, i 1959 og i 1973 huggede man pudset væk, så det igen i dag er muligt at se de gamle, knudrede vægge.

Det skal endeligt tilføjes, at et gammelt sagn fortæller, at kirken egentlig skulle have været bygget på Kirkegårdsbakken ved Tranegilde, men da troldene om natten rev ned, hvad man havde bygget om dagen, blev kirken flyttet til sit nuværende sted.

Ishøj Boulevard. Ved Ishøj Planen. Fra Ishøj Stationsvej til Ishøj Søvej.

Ordet boulevard er fransk og betyder egentlig bred, beplantet gade anlagt ved sløjfning af en byvold. Ordet er dog indgået i dansk sprogbrug og anvendes af flere navneudvalg med mindre hensyntagen til spørgsmålet om den sløjfede byvold. Almindeligvis er der dog de fleste steder hvor man har en boulevard, tale om beplantning af en række træer langs denne boulevard. '

Ishøj Bycenter. Ved S-stationen. Fra Stenbjerggårds Allé.

I almindelig omtale er Ishøj Bycenter selve centeret med forretninger, rådhus og bibliotek. Navnet er dog også hæftet på hele vejstykket rundt om centeret.

Ishøj Bycenter repræsenterer efter manges opfattelse en ideel løsning på en bybefolknings behov for indkøbsmuligheder, kollektive trafikfaciliteter, fritidsliv og bibliotek. I tilknytning til kommunens administrationsbygning er der anlagt en byhave med et væld af blomster, og vand der både løber og springer. Fra Bycenteret er der adgang til en af egnens mest moderne svømmehaller.

Indenfor er radius på 2 km bor omkring 90% af kommunens befolkning.

Ishøj Bygade. Ishøj. Fra Køgevej til Vejleåvej.

Ældgammel vejstrækning der bl.a. knyttede forbindelse mellem kongebyen Lejre og Køge Bugt ved Store Vejleås* udløb. Der er reelt tale om den samme vejstrækning som Torslundevej*, Brentevej og Tranebakken. Ishøj Bygade er, på det første stykke ved Køgevej omlagt for en del år siden, tidligere gik vejen mod Ishøj ad den lille forbindelsesvej mellem Køgevej og Freysvej og imellem de to første huse på venstre side af Freysvej.

Ishøj Lille Torv, Ishøj Bycenter.

Del af gangarealet i centeret ved indgangen til A-Z supermarkedet

Ishøj Nørregade. Ishøj Bycenter.

Del af gangarealet i centeret.

Ishøj Parkvej. Fra Ishøj Stationsvej til kommunegrænsen.

Hvor Ishøjstien i dag løber, var den gamle vej fra Ishøj til Jægerkroen. En af de første veje, der blev anlagt i det nye boligområde, var Ishøj Parkvej*, efter dette anlæg blev Ishøjvejen* afbrudt, og man kunne kun komme videre ad Ishøj Parkvej* til Ishøj Stationsvej*, der til gengæld heller ikke gik længere end til Ishøj Parkvej*. Mod vest var Ishøj Stationsvej* anlagt fra Vejleåvej* til Køgevej af hensyn til den voksende trafik gennem Ishøj Landsby.

Ishøj Stationsvej. Fra Ishøj Strandvej til Køgevej.

Kommunens hovedvej, anlagt af flere omgange, først på strækningen fra Køgevej* til Vejleåvej* som en aflastning af Ishøj Bygade*. Dernæst fra Ishøj Strandvej* til Ishøj Parkvej*, og endelig det sidste stykke mellem de to motorveje.

Ishøj Stationsvej er en amtsvej og lå i mange år med sit navn og vidnede om den udvikling der ville finde sted i strandområdet, en udvikling der først i de allersidste år er ved at være tilendebragt, med indvielsen af S-stationen og opførelsen af Ishøj Bycenter*.

Ishøjstien. Fra Pilemøllevej til Bjerggården.

Ishøjstien er på stykket fra Vibeholmskolens sportsplads til Ishøj Planen, anlagt i den gamle Ishøjvejs forløb.

Hvor stien passerer bømeinstitutionen ved Bøgelunden* lå Vejlegård. Lige før vi passerer tunellen under Ishøj Boulevard* gik en markvej til højre ned til Ågården, der lå hvor nu tilkørselsvejen til Granlunden er placeret. Midt på stien Bjerggården gik der en vej til både højre og venstre, til venstre gik den mod Stenbjerggård og til højre mod Strandgården, hvis stuehus endnu ligger

tilbage i den moderne bebyggelse. Når vi er helt fremme ved udkørslen til Ishøj Søvej* lå Østergård lige til venstre.

Ishøjstien skal i den nærmeste fremtid forlænges ad Pilemarksvej og syd om Ishøj by til Køgevej.

Ishøj Store Torv. Ishøj Bycenter.

Store Torv må siges at være kommunens centrum, her er vældigt folkeliv fra morgen til sent aften. Fra Store Torv kommer man til rådhuset, biblioteket, Byhaven, svømmehallen og alle centerets forretninger.

Torvet er i tre etager med trappearrangement kranset af eksotiske planter. Med sine store vinduer med udsigt over den velanlagte byhave, er der også tale om et virkeligt attraktivt midtpunkt der til stadighed bliver beundret af gæster fra både ind- og udland.

Ishøj Strandvej. Fra Gammel Køge Landevej til Hundige Strandvej.

Strandvejen som vi kender den i dag, er af forholdsvis ny dato, den er anlagt først i 1930 'erne. Indtil for omkring 100 år siden var strandområdet et så øde og barskt sted, at ingen drømte om at bosætte sig der. Det var faktisk først da "cementvejen" blev anlagt, at der kom lidt gang i grundsalget, men selv da kunne man ikke opnå mere end 15-20 øre pr. kvadratmeter.

Der har i flere århundreder været vej fra København til Køge, men den var almindeligvis kendt for at høre til en af de dårligste i landet. Det tog mindst 8 timer at komme til Køge fra hovedstaden, ustandselig stødte man på forhindringer i de sandede hjulspor og ved vadestederne over de mange åløb.

Den sidste gamle vej, for den moderne vej blev anlagt, er bevaret på flere strækninger, bl.a. hører omstridte Bækkeskovvej i Vallensbæk, med til dette vejforløb. En del af Bækkeskovvej har i øvrigt fået navneforandring til Risingevej.

Vejlebrovej* på det første stykke hen til Vejlebrohallen, hører også til den gamle landevej, og ligeledes vejarealet foran selve hallen. Endelig er Tranegilde Strandvej* i hele sit forløb en del af den gamle landevej fra København til Køge.

Da den nye vej blev bygget, kom Jægerkroen* faktisk til at vende ryggen til, men "Lille Søren", der dengang drev kroen, fik lov til at opføre en krostue helt ovre på den anden side af den efterhånden ret trafikerede vej.

Som blikfang blev der bygget en mølle ovenpå krostuen, og senere fik en kæmpe isbjørn plads ved siden af møllen. Søren tog også til Tivoli, og købte en flot rød kineserportal der alligevel skulle udrangeres. Den blev stillet op ved indkørslen til den rigtige kro, og det er ikke få tusind mennesker, der har passeret under den velkendte portal, der i øvrigt som noget af det eneste der er bevaret fra den gamle kro. Bevaret er måske så meget sagt, den står ikke på sin vanlige plads, men ligger opmagasineret på Teknisk forvaltnings oplagsplads.

Ishøj Søndergade. Ishøj. Fra Ishøj Bygade.

Når man kører gennem Ishøj by, ad det øksehug af en vej der er anlagt, tænker ikke ret mange på, at man blot ved at dreje af mod syd, eller hvad der måske var bedre, stille bilen og gå en tur, kan

komme ind på en lille gade, der den dag i dag, ligger som den faktisk altid har ligget. For godt 50 år siden så Ishøj Bygade* også sådan ud, men det er ikke nemt at stå udviklingen i vejen.

Ishøj Sø. Søparken,

Ishøj Sø er anlagt i et eng- og moseområde, den har tilløb fra Lille Vejleå* og fra Baldersbækken*, den har foruden sit rekreative formål] også en funktion som en slags forureningsmodtager, idet en del affaldsstoffer der medbringes af åvandet, har mulighed for at bundfælde sig her, inden det løber ud i Køge Bugt.

I dette område er der tidligere fundet rester af noget der kunne minde om en borg med nogle mindre volde, ligesom der også ved pløjning er fundet murrester. Oprindelsen af dette anlæg fortæller sig ud i fortiden, og det har ikke indtil nu været muligt at forklare hvad der egentligt har ligget på stedet, men man må måske nok have lov til at gætte på, at der kan være tale om en mindre forsvarsborg fra småkongernes tid, som der blot ikke er berettet så meget om.

Ishøj Søvej. Fra Stenbjerggårds Allé til Ishøj Parkvej.

Vejen løber langs med S-banen og videre rundt om Ishøjplanen langs med Ishøj Søpark. Søparken er anlagt med nogle store høje bestående af overskudsjord fra byggeri forskellige steder i kommunen. Der er også anlagt en sø i området, og det er naturligvis den der har givet anledning til navnet Ishøj Søvej.

Vejen skulle egentlig på den første strækning langs S-banen have haft navnet Vejlesø Parkvej, og den skulle gennemføres til Greve kommune. Navnet Vejlemose Parkvej var valgt til den resterende del af vejen langs med Ishøj Parken, Af forskellige grunde blev dette imidlertid opgivet.

Ishøjvej. Ishøj Strand. Fra Ishøj Strandvej til Tranegilde Strandvej.

Lille bid af den gamle vej fra Ishøj landsby til stranden. På den anden side af Ishøj Strandvej*, danner det første stykke af Vejlebrovej* og Ishøjstien* det videre forløb af Ishøjvejen som den så ud indtil Ishøjplanen blev bygget.

I Tåstrup var der omkring 1970, også en vej der hed Ishøjvej, den hedder nu Vejtoften.

Ishøj Vestergade. Ishøj Bycenter.

Del af gangarealet i centeret, forbinder Store- og Lille Torv.

Ishøj Østergade. Ishøj Bycenter.

Del af gangarealet i centeret, forbinder Store Torv med S-stationen.

J

Jægerbuen. Ishøj Strand. Fra Vejlebrovej.

Opkaldt efter sit naboskab til Jægerkroen, der en lang årrække havde krostue mellem Ved Vandværket - som vejen hed dengang - og Ishøj Strandvej*. Vandværket ligger stadig på stedet, og i villaen lige ved siden af havde Teknisk Forvaltning til huse indtil 1978.

Jægerkroen. Ishøj Strand. Lå på Tranegilde Strandvej.

I 1830 brændte den gamle, kgl. privilegerede, Køge Kro, og det var nødvendigt at opføre en ny kro i stedet på grund af den lange rejsevej fra København til Køge.

Af forskellige grunde blev dette dog ikke til noget i første omgang, bevillingen blev i stedet givet til Jægerkroen, der som ny kro blev lagt ved et sving på landevejen -- den nuværende Tranegilde Strandvej*. Kroen blev opført i 1834 og havde et jordtilliggende på omkring 30 tdr. land.

Navnet Jægerkroen stammer fra naboskabet med Vildtbanegården, hvis jorder, ligesom flere andre gårdes i Tranegilde, hørte under det store kongelige jagtdistrikt - de såkaldte vildtbaner. Disse vildtbaner kan igen føres helt tilbage til Frederik d. 2.

Efter at have ligget ubenyttet et stykke tid, nedbrændte kroen omkring 1974, en tidligere ansat havde set sig sur på stedet og stak ild på så det hele faktisk nedbrændte. Jægerkroen lå på det østlige hjørne af Tranegilde Strandvej* og Jægerkroen*. Se også under Ishøj Strandvej*.

Jægerkroen. Ishøj Strand. Fra Tranegilde Strandvej.

Parcelhusvej anlagt på den tidligere Jægerkros* arealer, på dette område har der tidligere været både boksering og bryllupshytter, uden dog at de to behøver at have noget med hinanden at gøre.

Jægervangen. Ishøj Strand. Fra Tranegilde Strandvej til Strandvangen.

Vejnavn inspireret af naboskabet til Jægerkroen*.

K

Kærgangen. Gadekæret.

Navngivet efter indstilling fra Vridsløselille Andelsboligforening. De fleste andre vejnavne i bebyggelsen er navngivet efter gamle danske håndværk, i dette tilfælde er det dog regnvandsbassinet midt i bebyggelsen der har givet anledning til navnet.

Køge Bugt.

Den gamle strandlinje er nu helt forsvundet, og dermed også en del problemer for strandboerne. Efter inddæmningen og opfyldningen med indpumpet sand, behøver man ikke mere at frygte for oversvømmelser, eller for dage med en ulidelig stank fra det stillestående brakvand ved kysten.

Samtidigt med Køge Bugt inddæmningen har Ishøj kommune fået et rekreativt område af virkelig format, foruden en kystlinje med fristende bademuligheder, er der også levnet muligheder for alle vandsportsfolkene, såvel vandski- som sejlsport kan man dyrke under ideelle former, og skøjtetilhængere vil sikkert også opleve en ny opblomstring af deres sportsgren.

At der også er ulemper forbundet med denne storstilede plan, skal vel ikke forbigås, et naturmiljø til gavn for mange af vore strand- og trækfugle, bliver radikalt ændret, og disse fugle må finde andre steder hvor de kan raste og finde den fornødne føde, Naturfredningsfolk er inderligt imod så store ændringer i et kystområde, og vi håber blot, at de ikke får alt for meget ret i deres dystre spådomme om fuglelivets fremtidige vilkår ved Køge Bugt.

Køgevej. Torslunde.

Denne brede amtsvej er anlagt i 1780'erne, kort tid efter at den nye Roskildevej fra København til Roskilde var blevet anlagt. Vejen skaffede en mere bekvem rejse fra hovedstaden til Køge. I forbindelse med bygningen af jernbanen til Roskilde i 1847, fik vejen yderligere betydning som postrute. I Tåstrup blev posten omladet fra tog til postvogn for at blive bragt til Køge.

Postvognen kørte også med passagerer indtil først i dette århundrede.

I sin bog "Glimt af Vestegnens Fortid" fortæller lokalhistorikeren Jens A. Petersen meget levende om starten af Danmarks første rutebil, der omkring 1910 blev sat i fast rutefart mellem Tåstrup og Køge. Det hele startede med, at barber Lorentzen i Tåstrup fik en strålende ide med at lave en fast rute til Køge med en af disse nymodens motordrevne personomnibusser, men selv om han fik fat i folk, der havde penge på lommen, så lykkedes det ikke rigtigt i første omgang, at finde den rigtige finansieringsmulighed.

Barber Lorentzen var nu ikke til sinds, sådan lige uden videre, at opgive sine planer, og begyndte at tegne aktier i et fremtidigt busselskab, der skulle bruges omkring 20.000 kroner, og selv om han gik ihærdigt til værks, så lykkedes det i første omgang kun at få tegnet aktier for omkring 18.000 kroner, og det var lige nok til at komme i gang med, hos firmaet Løwener I København blev indkøbt en meget fin lukket rutebil.

Nu ansøgte man postvæsenet om at få postbesørgelsen til Køge med den nye rutebil, men det kunne ikke lade sig gøre, der var jo en postvogn i drift, og den kunne man sandelig ikke sådan uden videre nedlægge til fordel for en tvivlsom motoromnibus.

Det viste sig imidlertid meget snart, at den nye rute til Køge, ganske tog passagererne fra postdilligencen, man ville da hellere køre hurtigt og bekvemt med bussen, end sidde på den hestetrukne postvogn, der var hele formiddagen om at komme til rejsemålet. Det varede da heller ikke mere end tre måneder før postvæsenet bøjede sig, og gav posten over til rutebilselskabet, der kørte en gang dagligt til Køge og tilbage igen.

Den allerførste tur blev et tilløbsstykke af rang, en lang række prominente borgere indfandt sig ved afgang fra Tåstrup og bussen blev fuldt besat. Turen forløb planmæssigt, bortset fra, at der ved ankomsten til Køge, trængtes så mange mennesker ved vejen, at bussen flere steder helt måtte standse op, og derfor blev omkring fem minutter forsinket i forhold til den fastlagte tidsplan. Samtidigt bemærkedes det under turen, at de heste, der befarede vejen, fandt sig nogenlunde roligt i at opleve det nye fænomen.

Rutebildriften tog til i de kommende år, særligt efter at københavnernes opdagede den nemme vej at komme til stranden på. I stedet for at skulle bevæge sig ad den sandede Strandvej til badestedene ved Køge Bugt, kunne man bruge rutebilen fra Tåstrup. Til gengæld forsvandt lidt af grundlaget for den blomstrende drift, da "Betonvejen" endeligt blev åbnet for trafik først i 30'erne.

L

Landlyststient Fra Vildtbanevej.

Landlyststien, er foruden at være gang- og cyklesti, også tilkørselsvej til dele af bebyggelsen Vildtbanegård. Stien er opkaldt efter gården Landlyst, der stadig ligger på sin gamle plads ved hjørnet af Ishøj Stationsvej og Køgebugtmotorvejen.

Landlyst er i sin tid udstykket fra Bredekærgård i Tranegilde og skulle efter sigende have fået sit navn i forbindelse med sikringsstyrkens indkaldelse under 1. verdenskrig. Der lå jo dengang soldater på snart sagt alle egnens gårde, og det var praktisk at de forskellige indkvarteringssteder havde navne, så man bedre kunne finde rundt i det. Sammen med soldaterne blev man så enige om at kalde den lille hyggelige gård syd for Tranegilde for Landlyst.

Som ganske ung malerlærling kom jeg en gang til Landlyst, cyklende fra Tåstrup med malerbøtter og tapetruller. Det var lige før jul, og familien Bager skulle have pyntet stuen op til højtiden.

Gården lå langt ude på marken uden en nabo indenfor de nær meste par kilometer.

Om jeg har set lidt sølle og forkommen ud da jeg ankom, ved jeg ikke, men bænket blev jeg da med kaffe og alle former for julebagværk foran mig. Tak for det fru Bager, du havde virkeligt levet op til efternavn og de gode traditioner jeg stadigvæk håber lever i bedste velgående på egnen, selvom alting unægtelig ser lidt anderledes ud end for 25 år siden.

Landlyst Vænge.

Villakvarter opkaldt efter gården Landlyst, der stadig ligger i det yderste hjørne af bebyggelsen.

Liljevænget. Ishøj Strand. Fra Tranegilde Strandvej.

Lille Bygade. Torslunde. Fra Torslunde Bygade.

Lille idyllisk grusvej ved Sprøjtehusbakken hvorfra der er adgang til Benzonsdalskoven. Et af husene - nr. 6 - har en lille historie, idet det er Journalistforbundets første rundskuehus, det blev købt af journalist Hakon Stephensen i 1939, det blev restaureret som bondehus, og udloddet i 1940. Huset blev vundet af en arbejdsløs bager fra Nørrebro, hvis flytning til huset blev overvåget af hele Danmarks befolkning, idet Billed Bladet betalte omkostningerne mod at få lov til at bringe en reportage i bladet, i reportagen medvirkede såvel naboer som mælkemand og alle fik at vide, at der var meget hyggeligt i Torslunde og det er der såmænd stadigvæk, selvom bageren flyttede efter nogle få måneder til Vejle og indkasserede 10.000,- kroner for rundskuehuset. Denne bogs forfatter købte i øvrigt huset sammen med sin kone i 1968 for 100.000 kr.

Lille Solhøjvej. Solhøj. Fra Solhøjvej.

Navngivet efter et højdedrag der ligger lige op imod kommunegrænsen til Høje Tåstrup. Det er nok for vidtgående, at påstå navnet skulle række så langt tilbage i historien, som da man dyrkede solen som en helligdom. Men bag Jacob Larsens ejendom er der dog alligevel, lidt under jordoverfladen,

fundet en række store sten i en ikke helt tilfældig samling, et fund der måske alligevel kan bringe tanken hen på muligheden af, at her har der ligget en hedensk offerplads langt tilbage i oldtiden. Måske er der bare tale om en overpløjet gravhøj fra sten- eller bronzealder. Nationalmuseet er gjort opmærksomme på fundet, men de mangler som bekendt, ligesom alle os andre, penge, så sagen er endnu ikke blevet nærmere undersøgt.

Lille Strandvej. Ishøj Strand. Fra Tranegilde Strandvej til Standvangen.

Navngivet af lokale grundejere uden nærmere motivering.

Lille Vejleå. Fra Hedehusene til Køge Bugt.

Tidligere en meget vandfyldt å, der faktisk har været sejlbare et langt stykke ind i landet, idet det sidste stykke ude ved Køge Bugt, nærmest havde karakter af en mindre fjord. Indtil for omkring 70 år siden lå der tre vandmøller langs denne vandrige å, der kunne forsyne møllerne med energi året rundt på grund af tilløb fra en række kilder i omegnen af Torslunde, alene i selve byen var der omkring ti.

Lige i udkanten af Torslunde by i Smedeengen* lå den første vandmølle med en ret stor opstemmet mølledam syd for byen. Møllen her var først en kornmølle og senere en lille industrivirksomhed, der fremstillede mange forskellige genstande af drejet træ, strikkepinde og ladestokke hørte bl.a. til produktionen. Da Københavns Vandforsyning lige efter århundredeskiftet købte området hvor møllen lå af Benzonsdal, blev det besluttet at flytte møllen hen til en tom grund i Lille Bygade, men

inden møllen blev genopbygget der, var der forsvundet så meget vand i åen, at det ikke kunne betale sig at genopføre møllen.

Nogenlunde den samme skæbne overgik Store Mølle ved Torsbro, bygningerne blev købt af vandforsyningen, møllen blev nedlagt og huset brugt til boliger for arbejdere på det nye vandværk. Store Mølle var en driftig kommølle. I 1836 var der 49 tdr. land under møllen, der bestod af fire bindingsværkslænger med stråtag, mølleren havde en nydelig have på omkring 1 tdr. land. Mølledammen var ligeledes på 1 tdr. land og møllehjulet omkring 3 meter højt, men det skulle også trække fire kværne, hver på godt 120 cm i diameter.

I 1867 brændte møllen, men den blev genopbygget og fungerede altså hen til omkring 1905 hvor vandforsyningen overtog stedet. I 1977 blev huset nedrevet idet det var begyndt at synke og ikke mere var egnet til boligformål, på det tidspunkt var der ikke spor tilbage af hverken vandmølle eller mølledam.

Man kan ikke tale om Lille Vejleå uden tanken går tilbage til historietimemes beretning om ”Den kullede greve” og hans magtovertagelse i dele af landet efter at Christoffer d. 2. havde pantsat hele Danmark. I 1328 gjorde de sjællandske bønder oprør mod grev Gert og andre tyske og danske herremænd. Leer og høtyve blev fundet frem, med det formål endelig at få ende på den jemhårde beskatning man var ude for. Ved Torsbro, hvor der var et vadested over Lille Vejleå, kom det til et sammenstød mellem bønderne og grev Gerts styrker. Historien fortæller, at det gik bønderne ilde, de blev slået på flugt og måtte i huj og hast flygte tilbage over den med lejesoldateme i hælene, så stærkt gik det, at flere af dem mødte døden i det dybe vand ved Torsbro.

Også ved Pile Mølle finder vi den dag i dag minder fra en svunden tid, en tid der ikke er længere tilbage, end gamle Ishøjere endnu husker vandmøllen ved åen, den ophørte af fungere i 1907 og der blev rejst en stor vindmølle på taget af møllehuset.

Dette område havde Københavns Vandforsyning også kastet øjnene på. Planerne for vandvinding i dette område blev dog skrinlagt til fordel for området ved Torsbro. En overgang var der også tale om, at Københavns kommune ville bygge en af-deling af Sankt Hans hospital på området, men tanken fandt ikke gehør hos de læger der nødvendigvis skulle flytte med ud på landet, så møllen står faktisk tilbage på stedet den dag i dag. Ganske vist er både møllehjul og vindmølle pillet ned, men selve møllehuset, hvor vandet løb ind under og trak hjulet rundt. er bevaret.

Lokesvej. Torsslunde og Ishøj.

Navnet skal ses i relation med Baldersbækken* der løber under Lokesvej. Loke er den mest sammensatte skikkelse i den nordiske mytologi. Oprindeligt var han jætte, men blev optaget blandt guderne på grund af sit fostbroderskab med Odin. Han blev gift med Sigyn, men var hende utro og fik sammen med en jættekvinde, Fenrisulven, Midgårdssormen og dødsgudinden Hel, som guderne kæmper med i Ragnarok.

Da Loke havde forvoldt den milde Balders død, ved at lægge en pil af misteltenen på den blinde Høders bue, blev han udstødt fra gudernes rige, lagt på skarpe sten, bundet med sin søns tarme så stramt, at han næppe kunne røre sig, han lå under en slange, som dryppede sin gift på ham. Den trofaste hustru Sigyn, holder en skål under slangens gifttænder, men hver gang hun vender sig for at tømme skålen, kaster Loke sig desperat til siden og vrider sig i smerte, så hele jorden skælver; - sandelig en straf for guder.

Lundemosevej. Torsslunde. Fra Brønsgårdsvej.

Før udskiftningen sidst i 1700 tallet, lå alle gårde tæt sammentrykkede i landsbyen, hver gård havde sin jord fordelt rundt omkring byen helt ud til overdrevet, som var fælles for alle gårdene. Hvert stykke jord havde sit eget navn, svarende til arten af jorden eller beliggenheden. Som eksempler kan nævnes: Tomestykket, Baunehøj, Lundemosen, Træholmen, Vinkelager, Hovager, Toftevang, Bondager, Skelager, Rugbjerg, Rørager, Knoldager og mange flere.

Enkelte gårde i Ishøj kommune er opkaldt efter den mark gården blev flyttet ud på f.eks. Lundemosegård, Nordmarksgård, Langensgård, Frydekær. Dysagergård, Ømekær, Vibeholm, Stenbjerggård og Rørmosegård.

Navneudvalget har i flere tilfælde været opmærksomme på den mulighed der ligger i de gamle marknavne, men for Lundemosevejs vedkommende er det gården, der først har fået navn efter marken, og derefter er vejen blevet navngivet.

Lærke Allé. Ishøj Strand. Fra Tranegilde Strandvej til Strandvangen.

Navngivet af lokale grundejere i forbindelse med udstykningen af nogle af de første strandgrunde. Om der har været mange lærker i området, vides ikke, men det skal bemærkes, at mindst 27 andre veje i det storkøbenhavnske område, er navngivet efter denne populære danske fugl.

M

Merlegårdsvej. Ishøj. Fra Tåstrup Valbyvej.

Opkaldt efter Merlegård for enden af vejen. Oprindelsen af navnet Merlegård er uvis, men efter samtale med en datter fra gården, der nu bor i Roskilde, blev vi enige om, at navnet havde nok noget med mergel at gøre, det kunne hun huske faderen i sin tid havde snakket om.

Mirabellevej. Ishøj Strand. Fra Tranegilde Strandvej til Strandvangen.

Navngivet af lokale grundejere i forbindelse med udstykningen af strandgrunde.

Mosevej. Ishøj Strand. Fra Pileskovvej.

Mindre vej der ender ved mosen omkring Lille Vejleås* udløb i Køge Bugt*.

Murergården. Gadekæret,

Som de fleste andre vejnavne i Gadekæret*, er Murergården navngivet efter gamle danske håndværk efter indstilling fra Vridsløselille Andelsboligforening.

O

Ovenkæret. Gadekæret.

Navngivet efter indstilling fra Vridsløselille Andelsboligforening. De fleste andre vejnavne i bebyggelsen er navngivet efter gamle danske håndværk, i dette tilfælde er det dog regnvandsbassinet midt i bebyggelsen der har givet anledning til navnet.

P

Pedersborgvej. Torslunde. Fra Torslundevej.

Efter fattiggården Pedersborg, der stadig ligger et stykke ude af vejen, bygningen er dog blevet ændret et par gange, bl. a. er der bygget en etage mere på. Fattiggården bliver nu brugt som ungdomsskole og hedder Thorshøjgård. Thorshøjgård var tidligere "Fredehjem", et sted hvor drenge blev anbragt hvis de var udsat for forældresigt eller af en eller anden grund havde vanskeligheder med det omgivende samfund. Fredehjemmet blev drevet af en kristelig forening.

Fattiggården havde i sine tider et dårligt ry, der blev serveret en for ringe kost, og snart sagt alle former for samfundets bundfald kunne være samlet der, så der er måske ikke så meget at sige til, hvis et par ældre mennesker, der af nød lod sig forsørge af sognet, ikke rigtig kunne føle sig hjemme på stedet.

Bag fattiggården var der nogle store kalkgruber, her blev fattiglemmeme sat til at bryde kalken, der på dette sted lå meget højt, kun nogle få meter under jordoverfladen. Til tider blev der også sendt bud efter et par stykker til at hjælpe i det nærliggende bageri Sofiehåb. Det er såmænd ikke mere end ca. 70 år siden, at ældreforsorgen havde denne form, også i vores kommune.

Piledamsvej. Ishøj Strand. Fra Pileskovvej.

Efter en bevoksning af pile ved den nærliggende Lille Vejleå*

Pilegårds Vænge. Fra Ishøj Parkvej.

Opkaldt efter Pilegård der ligger ud til Ishøjstien* - den tidligere Ishøjvej*.

Pilemarksvej. Ishøj. Fra Pilemøllevej.

Vej sydøst for Ishøj landsby, begynder ved det gamle Ishøj missionshus, opkaldt efter en pilebevoksning ved det nærliggende Pilemølle*. En forlængelse af Ishøjstien syd om Ishøj er planlagt ad Pilemarksvej.

Pile Mølle.

Hvis vi vil danne os et billede af Pile Mølle i sine velmagtsdage, kan man f.eks. benytte udpluk af en statistisk *topografisk beskrivelse over Københavns Amt fra 1836, hvori også indgår en beskrivelse af Pile Mølle, heri hedder det:

Pile-Mølle er en Vandmølle, der drives ved et Vandhjul, 7 1/2 Alen i diameter, og ved Underfaldsvand. Den har 3 Qværne: 1 Grovqværn, 1 Sigteqværn, begge 8 Qvarter i diameter, og en Skalqværn 10 Qvarter i diameter. Den maler 1 Tønde sæd i Timen, og hele Aaret omtrent 3.200 Tønder sæd, heraf 500 Tønder fint, som betales med 4 Mark pr. Tønde. Af den grovt malede Sæd erlægges Told. Møllen mangler ikke Vand, da den drives, og har fin Vandbeholdning ene ved Kildevand.

Møllen have et areal af 54 Tønder Land, heraf 5 Tønder eng, ingen mose. Udsæden er 2 Tønder Hvede, 6 Tønder Rug, 9 Tønder Byg, 4 Tønder Havre, 4 Tønder Ærter, 16 Tønder Kartoffler og Vikkehavre til Staldfoder og Hø.

Driften er: Brak gødet til Staldfoder, dernæst Vintersæd, Kløver, Byg efter 3 pløjninger, brak, Vintersæd, Ærter og Byg. Den mindre gode Jord gødes til Kartoffler, hvorefter såes: Byg, Vikker, Rug, Kløver og Havre. Den Langstræede Sæd giver gerne 10 Fold, Bælgsæden 5 fold. Besætningen er: 5 Heste, 12 Køer 8 Får og 12 Svin. Af Hø avles 30 Læs og af Halm 100 Læs.

Bygningen, der afgiver en beqvem Bopæl til en Familie udenfor bondestanden, består af 6 Længer, hvoraf de 4 ere opførte af Muur- og Bindingsværk, Stuehuset er teglhængt, det øvrige stråtækket, og det hele, Møllværket iberegnet, assureret for 6.760 Rigsbankdaler sølv.

Under Møllen hører et Fæstehuus med 3 1/2 Tønde Land, som forretter 75 Arbejdsdage om Aaret. Den nuværende ejer er hr. Sibbern.

Se også afsnittet om Pile Mølle under Lille Vejleå*.

Pilemøllevej. Ishøj. Fra Ishøj Bygade til Hundievej.

Den tidligere vej mellem Ishøj og Hundie, navngivet efter Pile Mølle*, en gammel vandmølle ved Lille Vejleå. Pile Mølle er den eneste af de tre vandmøller ved Lille Vejleå* der er nogenlunde velbevaret. Møllehjul og inventar er dog forsvundet.

Pileskovvej. Ishøj Strand. Fra Tranegilde Strandvej til Engsvinget.

Opkaldt efter en mindre pileskov ved den nærliggende Lille Vejleå*.

Poppellunden. Strandgårdsparken. Fra Ishøj Søvej.

Se under Bøgelunden og Strandgårdsparken.

R

Rosenvangen. Ishøj Strand. Fra Vibevej til Strandvangen.

Navngivet af den lokale grundejersammenslutning da strandområdet ved Ishøj blev udstykket til sommerhusgrunde.

S

Skovvej. Ishøj Strand. Fra Ishøj Strandvej til Strandvangen.

Tilkørselsvej til Køge Bugt Strandpark. Kommunal udstykning med et tinglyst beplantningsbælte på østsiden, heraf navnet Skovvej. Ved navngivningen af vejen var det på tale at kalde den for Franckesvej, efter tidligere sognerådsformand Emil Francke, tanken blev imidlertid opgivet.

Skrædderpladsen. Gadekæret.

Som de fleste andre gadenavne i Gadekæret, er Skrædderpladsen navngivet efter gamle danske håndværk, efter indstilling fra Vridsløselille Andelsboligforening.

Skyttekrogen. Ishøj Strand. Fra Tranegilde Strandvej.

Lille vej med parcelhusbebyggelse, udstykket i Jægerkroens* have, det nære naboskab til denne kro har givet anledning til navnet.

Smedeengen. Torslunde. Fra Torslunde til Allévej.

Opkaldt efter den gamle Torslunde smedie, Vejen krydser Lille Vejleå* gennem en englignende strækning.

Her lå indtil omkring 1908 en lille vandmølle kaldet Torslunde øverste Mølle og senere Lille Mølle. I 1836 nævnes den som "en simpel Fæstemølle under Benzonsdal* der drives ved et Vandhjul, 4 Alen i diameter, og maler med 1 Grovquærn af 5 1/2 Qvarteers og 1 Maltqvæm af 4 Qvarter diameter. Den maler omkring 500 Tønder Sæd om Aaret, alt grov maling. Det er en Græsmølle, som skal lade Vandet løbe ud fra 1. maj til 1. august. Den herskabelige Afgift til Benzonsdal* er 30 Rigsbankdaler sølv. Bygningen bestaa af 3 Længer, opførte af Bindingsværk og stråttækkede".

Da møllen i tiden omkring 1908 blev nedlagt var det en lille industrimølle, der fremstillede forskellige drejede trægenstande til bl.a. husholdningsbrug. I forbindelse med Københavns Vandforsynings køb af arealet, blev møllen nedbrudt og åen reguleret. Møllen blev i stedet i adskilt stand, flyttet til en ubebygget grund i Lille Bygade*, hvor det var tanken at genopføre den. Det blev dog ved tanken, for inden længe faldt vandstanden så betragteligt i åen, på grund af vandforsyningsens borer, at fortsat mølledrift ville være umuligt.

Det nye vandværk ved Torsbro* kom også til at betyde noget for udviklingen i Torslunde*, man fik nemlig lagt en vandledning til byen og etableret en vandbeholder ved Smedeengen. Den fungerede fint i mange år indtil man fik trykvand, Nogen problemer kunne der dog være. Engang da man i mørket skulle inspicere beholderen blev der uheldigvis tabt en flagermuslygte ned i vandet så al indholdet løb ud af lygten. Nu smager petroleum som bekendt ikke særligt godt så vandet blev totalt udrikkeligt i flere dage, til stor glæde for byens mandlige befolkning.

Solhøjvej. Solhøj. Fra Torslundevej til Charlotttegårdsvej.

Opkaldt efter et højdedrag ved kommunegrænsen mod Høje Tåstrup. Stedet er fra meget gammel tid blevet benævnt Solhøj. Bag en af de små gårde er der fundet en slags stensætning, der med lidt forsigtighed kan lede tanken hen på et hedensk offersted. Nationalmuseet er underrettet om fundet, men har endnu ikke undersøgt stedet.

Solhøj hører til kommunens vestligste del og har i øvrigt postnummer under Hedehusene, der var også en poststi fra Truelshøj over markerne til det yderste gartneri, hvor Nikolaj og hans kone Damaris boede. Området består hovedsageligt af gartnerier. Det mest kendte er gartneriet Solhøj, der i mange år blev drevet med dygtig hånd af Svend Andreasen, efter hans død fører datteren Ebba og og svigersønnen Folmer de gode traditioner videre,

Solvej. Ishøj Strand. Fra Tranegilde Strandvej til Strandvangen.

Opkaldt af lokale sommergrundejere, velsagtens ud fra en opfattelse af, at her kunne man hente den sol og sundhed man ikke så meget til i storbyen.

På den østlige side af vejen, omkring nr. 9, lå der tidligere en "Dirt-track bane", eller som man siger på dansk, en dørtrækbane.

Her har blandt andre den legendariske Morian Hansen fejret store triumfer i sine unge år. Egentlig hed han slet ikke Morian, men opnåede dette tilnavn, der fulgte ham hele livet, ved under et løb i meget vådt og fedtet føre, at komme til at ligge lidt for meget i baghjul hos en af konkurrenterne, med det resultat, at han blev totalt sort over det hele af de sorte slagter banen var belagt med. Som enhver, der har fulgt godt med i skolens geografitimer, er vidende om, hedder de meget sorte arabiske negre netop morianer, og den betegnelse blev således kronisk hæftet på den unge Henning Hansen. Vejen har faktisk i meget lang tid efter banens ophør, navnet - Dørtrækmindesvej.

Stenbjerggårds Allé. Fra Ishøj Boulevard til Vejlebrovej.

Efter Stenbjerggård der lå hvor nu Vejlegården er bygget.

Storemøllevej. Torslunde. Fra Torslundevej.

Efter Store Mølle ved Torsbro* vandværk. Vandmøllen var tidligere en statelig bindingsværksgård med et jordtilliggende på 69 tønder land, hvoraf de omkring 50 tønder blev drevet direkte under møllen, resten var bortforpagtet.

Gården med vandmøllen var firelænget med en parklignende have på omkring 1 tønde land. Møllen havde fire kværne i 1836, og manglede aldrig vand på grund af de mange kilder i Torslunde. Når der forestod store arbejder med meget kom, der skulle males, kunne vandet stemmes så meget op, at mølledammen strakte sig over en hel tønde land.

Vandmøllen brændte i 1867, men blev genopført i så solid en stand, at Københavns Vandforsyning kunne overtage den i 1907 og indrette funktionærboliger i møllehuset. Først i 1977 blev huset nedrevet fordi det var begyndt at synke, og ikke mere egnede sig til boligformål.

I en beskrivelse af egnen fra 1836 hedder det således. "Ved Thors-Bro, under hvilken Lille Vejleå krydser Kjøgelandevej, findes en del Kildevæld, som Ejeren af Store Mølle meget ziirligt har ladet omplante og derhos pryde med adskillige Bænke, hvorved den lille Plet afgiver et behageligt Forfriskningssted for den rejsende, og et smukt skue fra Vejen".

Store Vejleå.

Åen begynder et godt stykke nordvest for Risby, hvor den dannes af Nybølle Å og Risbyåen. Den gennemløber de store kunstige søer syd for Albertslund, et rekreativt område hvoraf også Ishøj kommune har en lille andel.

Åen løb indtil midt i 30'erne midt imellem Tranegilde og Vallensbæk Mose, og dannede kommuneskel mellem Ishøj og Vallensbæk kommuner. Åen blev flyttet til sin nuværende plads, tæt ved Tranegilde*, af hensyn til opbygningen af nogle selvvirkende højvandsluser ved udløbet i Køge Bugt*.

Hvor åen passerer Tranegilde, er fundet de første spor af mennesker der har levet i vores område, Det er redskaber der er fundet i jorden, fremstillet af flint og af en sådan forarbejdning, at de kan henføres til tidspunktet for Ertebøllekulturen, d.v.s. den tidlige stenalder.

Åen var dengang meget bredere, ja næsten en fjord, og her bosatte der sig mennesker så langt tilbage som i den tidlige stenalder, det var jægere og fiskere, der først langt senere begyndte at interessere sig for baglandets fede jords muligheder for landbrugsafgrøder.

Om Store Vejleå er der ikke overleveret beretninger om vandmølledrift eller massedrukneulykker som for Lille Vejleås vedkommende. Der fortælles dog om gode tørveforekomster og store mængder af hærdet træ, undertiden endog hele stammer, I en beretning fra 1801 fortælles også om en mose i nærheden af Vejlebro med noget særligt ler "saa ypperligt er det, at der under første Krig blev ført utallige Pramme fulde til Sukkertopforme-Fabrikken på Amager".

I tidligere tider udgjorde den også en alvorlig hindring for trafikken fra København til Køge, de rejsende måtte helt ud til kysten hvor den snævrede sig lidt ind, og hvor mosen var lidt mere fremkommelig, det herved dannede vadested har givet åen sit navn, idet "vejle" betyder vadested.

Strandgården. Ishøj Planen.

Opkaldt efter Strandgården, hvis stuehus endnu ligger tilbage mellem de store betonblokke.

Strandgårdsparken. Mellem Ishøj Parkvej og Ishøj Boulevard.

Et kvarter af gårhavehuse, bestående af Bøgelunden, Egelunden, Elmelunden, Poppellunden, Tjørnelunden, Granlunden og Fyrrelunden. I den oprindelige indstilling til navneudvalget, var det tanken at de forskellige kvarterer skulle have endelse -parken, men af frygt for at høre fejl af f.eks. Bøgeparken og Bøgebakken, blev navnenes endelse altså -lunden.

Desværre har byherren ikke været så opfindsom, at plante nogle træer af den art kvarteret er opkaldt efter. Det havde ellers været smart med nogle graner i Granlunden, og bøge i Bøgelunden. Men det kan måske nås endnu. Grundejerne i Strandgårdsparken har jo tidligere vist initiativer med hensyn til bl.a. hækplantning.

Strandvangen. Ishøj Strand. Fra Skovvej til Lærke Allé.

Tidligere den yderste vej ved Ishøj Strand, nu ligger den på en måde et godt stykke inde i landet, på grund af den store Køge Bugt Strandpark, der er etableret ved inddæmning. Det område man almindeligvis benævner som Ishøj Strand, er faktisk delt i to ¹* Tranegilde Strand og Ishøj Strand. Der er delte meninger om hvor grænsen egentlig går, men det må vel være et sted omkring Mirabellevej.

Svalevej. Ishøj Strand. Fra Lærke Allé.

Lille kort sidevej opkaldt efter en anden kær dansk fugl, grundet tilknytningen til Lærke Allé.

Sydvej. Torslunde. Fra Hveen Boulevard.

En endnu ikke navngivet vejstrækning, der er projekteret langs Ishøjs kommunegrænse mod Høje Tåstrup. Ifølge regionsplanlægningen danner Sydvej også grænse for den byudvikling der fremover vil finde sted omkring Høje Tåstrup Storcenter.

Sættergården. Gadekæret.

Som de fleste andre vejnavne i Gadekæret*, er Sættergården opkaldt efter gamle danske professioner, efter indstilling fra Vridsløselille Andelsboligforening.

Sø kroen. Ishøj Strand. Fra Søvangs Allé.

Ganske kort sidevej til Søvangs Allé, uden anden motivering end navnet skal ses som en hentydning til stedets lighed med en hyggelig krog.

Søsvinget. Ishøj Strand. Fra Pileskovej til Søvangen.

Ligesom flere af nabovejene har forstavelsen Sø-, således også Søsvinget, da vejen endvidere drejer 90° er der god motivation for navnet.

Søvangen. Ishøj Strand. Fra Lærke Allé til Pileskovvej.

Grundene i dette område er udstykket fra Søvanggård, der lå på hjørnet af Vejleskovvej* og Ishøj Stationsvej, faktisk foran Vejlebrovej 100, det tidligere bibliotek. Tilknytningen til Søvanggård har givet anledning til navnet.

Søvangs Allé. Ishøj Strand. Fra Tranegilde Strandvej til Søvangen.

I lighed med Søvangen er vejen opkaldt efter Søvanggård, hvorfra grundene i dette område er udstykket.

T

Tjørnelunden. Strandgårdsparken. Fra Ishøj Søvej.

Se under Bøgelunden* og Strandgårdsparken*.

Toftvænget. Ishøj. Fra Tåstrup Valbyvej.

Anlagt i forbindelse med den første del af Ishøj Stationsvej*. Tidligere gik vejen til de tre ejendomme på marken nord for Ishøj, fra den østlige udkant af Ishøj by. Af blandt andet færdselsikkerhedsmæssige grunde ønskedes ikke et vejkryds lige midt på den nye amtsvej, og Toftvænget blev anlagt fra Tåstrup Valbyvej*. Vejnavnet er inspireret efter et gammelt marknavn.

Torbens Vænge. Ishøj. Fra Ishøj Bygade.

Efter en tidligere grundejer med efternavnet Torbensen, der boede helt for enden af vejen. Gården er nu samlingssted for Torslunde-Ishøj Idrætsforening, idet der er anlagt idrætsbaner lige ved gården.

Torsbro. Torslunde ved Køgevej.

På grænsen til Greve Kommune krydser Lille Vejleå* Køgevej* over Torsbro. Her var der tidligere et vadested og åen var meget bred, vel nærmest en flod.

En overleveret beretning fra 1328 fortæller lidt om hvordan der har set ud det pågældende sted.

Under Christoffer den 2. regeringstid - eller man burde måske snarere sige, mangel på regering - blev store dele af landet pantsat til både højre og venstre. På et tidspunkt gjorde grev Gert af Holsten krav på sine penge, men da han ikke fik meget ud af sit krav, jog han, sammen med andre ufyldstgjorte panthavere, Christoffer ud af landet.

Grev Gert, der også var kendt under tilnavnet "Den kullede Greve", fordi han som ung havde forsøgt at læse til præst, og derfor havde været kronraget, blev snart noget af en plage for også de sjællandske bønder, deri første omgang troede, at nu ville de blive lettet for nogle af deres skattebyrder, men nu pludseligt vågnede op til skatter og afgifter der var betydeligt større, end det, de hidtil havde måttet bøde.

I 1328 kom det til et opgør, bønderne fandt frem hvad de havde af våben, og drog samlet med Den kullede Greve og andre holstenske herremænd, med det formål at jage dem ud af landet og opnå tålelige tilstande igen.

Ved Torsbro kom det til et sammenstød mellem bønderne og de holstenske lejesoldater, med det kedelige resultat for bønderne, at de blev drevet på flugt tilbage over Lille Vejleå i en fuldstændig vild forvirring, historien fortæller, at det desværre gik ilde for de fleste af dem, idet de simpelthen druknede i den brede og vandrige å.

Når man i dag står på stedet og iagttager den noget beskedne Lille Vejleå, kan det måske umiddelbart være vanskeligt at forestille sig den brede å, men ser man bagefter hvor dybe skrænter der egentlig er på begge sider, kan man måske alligevel forestille sig landskabet som det har set ud i tidligere tider.

Af hensyn til den læser, der har lidt svært ved at finde resten af historien frem fra erindringen, skal jeg skynde mig at fortælle, at der skulle gå endnu nogle år, før der kom normale tilstande i

Danmark. Først i 1340 lykkedes det Niels Ebbesen at slå til, han ”vog den kullede greve” og blev en folkehelt der lever i bevidstheden endnu den dag i dag Efter det retfærdige drab blev der skabt mulighed for Valdemar Atterdag at få samling på Danmark igen, et Danmark der faktisk ikke havde eksisteret i 12 år.

Frem til 1780'erne var der kun en smal vej mellem Kildebrønde og Torslunde, men kort tid efter den nye Roskildevej var lavet blev der projekteret og anlagt en ny vej mellem Klovtofte og Køge. Tæt ved Torsbro lå Store Mølle* og den daværende ejer hr. Møllerup, havde jordarealer lige ved Torsbro og der opbygget et lystanlæg med bænke og pyntelige beplantninger. Torsbro var i øvrigt i mange år et meget søgt samlingssted for egnens unge, de mødtes her fra både Ishøj, Torslunde og Kildebrønde for at fejre maj- og midsommerfester.

Jeg tror ikke, at Holger Drachmann er kommet forbi ved Torsbro, men hans sang ”Den spillemand snapped fiolen fra væg” passer ellers meget fint til aktiviteterne ved den idylliske å.

Helt afgørende beslutninger for Torsbro videre skæbne, blev truffet sidst i forrige århundrede af Københavns magistrat, baggrunden var den, at flere tætliggende omegnskommuner var blevet indlemmet i København, bla, Sundby, Brønshøj, Husum, Vanløse, Utterslev, Vigerslev. Dermed havde Københavns kommune fået forpligtigelser med hensyn til vandforsyning af disse nye områder. Dertil kom, at et nymodens fænomen havde vundet stærkt indpas blandt det lidt bedre borgerskab, nemlig de nye engelske VandClosetter, og det stillede Københavns vandforsyning overfor den kendsgerning, at man måtte se sig om efter nye vandindvindingsområder.

Allerede ved de første vandværksanlæg midt i 1800 tallet, havde man været opmærksomme på de vandrige områder ved Ishøj og Torslunde, især tydede de utallige store og små kilder på gode muligheder for at hente det gode, rene grundvand man var ude efter, også dengang.

I 1897 og -98 udførtes derfor en række boringer, der til fulde bekræftede antagelsen, og på grundlag af indvundne oplysninger erhvervede vandforsyningen i alt 7 arealer med en samlet størrelse af 26 tønder land, dels langs med Lille Vejleå*, og dels i nogen afstand.

Allerede i 1896 var Pile Mølle* med et jordtilliggende på 56 tønder land blevet indkøbt, ligeledes med vandindvinding for øje. I 1903 købtes yderligere Lille Mølle i Smedeengen* med den tilhørende engstrækning på omkring 13 tønder land. I 1904 blev der foranstaltet en række prøvepumpninger på de erhvervede arealer, og de gav som resultat, at der antageligt kunne fremskaffes omkring 250.000 tønder vand pr. døgn.

Især viste området omkring Solhøj og Torsbro sig som velegnede. Området ved Pile Mølle duede imidlertid ikke og blev senere solgt tilbage igen.

I 1905 fremsattes forslag til bygning af vandværket ved Torsbro, der på flere måder repræsenterede en nytænkning på området. Vandet skulle indvindes fra kalkundergrundens overflade, der på denne egn ligger meget højt. Ved Lille Vejleå fandtes en dyb nedskåret kløft i kalken, ca. 30 m dyb med ret stejle sider, hvori en kraftig grundvandsstrøm fra baglandet banede sig vej.

For at hindre muligheden for en forurening af grundvandet, erhvervede vandforsyningen Torslunde fattiggård Pedersborg* i 1919, på dette sted ligger kalken helt blottet og kan meget nemt

lede en forurening ned i grundvandet. I 1928 blev bygningen med en del af arealet solgt efter at være pålagt strenge servitutter, men selve den gamle kalkgrav bibeholdes.

Den sænkning af grundvandstanden som den intensive vandindvinding har fremkaldt, afstedkom udtørring af mange brønde. De vanskeligheder er blevet afhjulpet på forskellig måde, dels ved

uddybning af brøndene, eller ved hjælp af nye borer og endelig ved levering af vand til de skadelidte lodsejere. Levering af vand fra Torsbro vandværk har således ind til dato fundet sted til bl.a. Torslunde til en meget favorabel pris. Set i relation til de meget store forandringer, der har fundet sted siden vandværket startede, er det vel heller ikke mere end rimeligt.

Torslunde.

Meget gammel landsby opbygget omkring Lille Vejleå, de fleste mener navnet stammer helt tilbage fra tiden da befolkningen dyrkede Odin og Tor som guder. Hvor den nuværende kirke er beliggende, er der ved nordsiden fundet en række sten, nedlagt i et særligt system, der kan lede tanken hen på et hedensk offersted. Stenene er taget op i forbindelse med vandlednings- og kloakarbejde og er i 1977 lagt ned på den gamle Sprøjtehusbakke i den østlige ende af byen.

Det er ganske almindeligt, at vores kirker er bygget mere eller mindre ovenpå gamle trækirker, og at disse igen har ligget hvor de hedenske offersteder var placeret. Vejen gennem Torslunde er også af meget gammel dato. Som andre veje fulgte den et større vandløb, og hvor der var mest egnet opstod der bopladser.

Som minder fra bronzealderen findes der i umiddelbar nærheden af Torslundevejen tre gravpladser, imidlertid er kun det ene udgravet og registreret. Fundet bestod af nogle bronzekar og glasgenstande af romersk oprindelse. Det var imidlertid ikke helt nemt at bestemme genstandene, da gruset hvori det blev fundet, var blevet kørt ud på en markvej og det var gårdejeren selv, der havde fremdraget de andre ting fra grusgraven for at fortsætte arbejdet. Først et godt stykke tid efter blev Nationalmuseet underrettet og lavede derefter nogle mindre undersøgelser på stedet. Det er omkring 100 år siden dette fund blev gjort.

Kirken er den ældste i kommunen, bygget kort tid efter Danmark blev kristnet, formentlig omkring sidste halvdel af 1100-tallet. Meget tidligt, formentlig omkring 1250 er der foran syddøren blevet opført et våbenhus, det er senere blevet forhøjet omkring 1 meter. Selve kirken blev bygget med fladt loft, og det er først omkring sidste halvdel af 1300 tallet, at kirkens skib er blevet forsynet med hvælvinger.

Omkring år 1400 bygges tårnet til kirken, det blev rejst på en grundsokkel af store kampesten, hvoraf flere er på omkring 235 cm. længde. Inden dette århundredes udløb, er kirken også blevet forlænget mod øst.

Ved indvielsen af kirken efter disse ombygninger, eksisterer der et par almindelige indvielseskors ved alteret, og et på tårnets nordvæg. Korsene blev anbragt de steder, hvor vievandet ramte når rummene blev velsignet.

I første halvdel af 1500 tallet gjorde befolkningen og kongemagten op med kirkens voksende herredømme og indførte de i dag velkendte lutheranske kirkehandlinger, såsom dåb, nadver og prædiken. Den første billedlige gengivelse af disse nye ritualer stammer fra Torslunde kirke, i form af et maleri fra 1561. Maleriet udgjorde forsiden på det daværende alter, men har også været ophængt på væggen overfor indgangsdøren.

Dette meget sjældne billede er blevet anbragt på Nationalmuseet, hvor man i højere grad kan medvirke til dets bevarelse.

Syd for kirken lå der tidligere en større firlænget præstegård, der på en måde er gået over i historiens annaler. Her var det at Karl Gustav d. X Adolf standsede op med sin svenske hær i

februar 1658. Den svenske konge indlogerede sig på præstegården, mens fredsforhandlinger fandt sted i Høje Tåstrup præstegård. (Se nærmere herom under Hveen Boulevard)

Torslunde hed oprindeligt Torslundemagle, idet endelsen -magle, betyder store. Der var også et Torslundelille et stykke udenfor byen mod Reerslev, denne by bestod af nogle ganske få gårde og huse, og det fortælles, at hele byen kan være blevet nedbrændt af svenskerne i 1658 og aldrig genopbygget, idet jordene blev lagt ind under Gjeddesdal.

Det bør måske også nævnes, at Torslunde sogn var hovedsognet med Ishøj som et annexsogn. Derfor fik kommunen også navnet Torslunde-Ishøj kommune, et navn den bar indtil for få år siden, da den daværende kommunalbestyrelse slettede navnet Torslunde, dels af praktiske grunde, det lange kommunenavn var ikke så nemt at håndtere, og dels fordi kommunen i dag består af de nybyggede områder ved stranden. Her bor 99 procent af befolkningen, hvoraf mange dårligt nok ved, at der er noget der hedder Torslunde.

Torslunde Bygade. Torslunde. Fra Torslundevej.

Omkring tidspunktet for udskiftningen, hvor byens gårde lå samlede med markerne spredt rundt omkring, lignede bygaden ikke en gade eller vej, i dette ords egentlige forstand, det var snarere en langstrakt bred plads, hvor hver gård havde sin mødding og hvor det ikke var for trangt når kreaturerne skulle drives til vanding ved en af Torslundes mange kilder. Et par steder i byen er adgangsvejen til kilderne endnu bevaret som byjord, bl.a. ved Sprøjtehusbakken og et sted mere, ca. midt i byen mellem nr. 21 og 23.

Torslundevej. Torslunde. Fra Køgevej til kommunegrænsen.

I Høje Tåstrup kommune hedder fortsættelsen af Torslundevej - Torsbrovej. Denne vejstrækning er ældgammel, oprindelsen fortaber tilbage i historiens mørke. Strækningen hører til den gruppe af veje, der ligesom peger mod Lejre, tidligere tiders kongeby, den knytter forbindelse til Øresund, hvor det store sildeeventyr fandtes, men ikke til København, for den eksisterede først flere århundreder efter.

Helt ude ved vejens vestligste ende, ligger Annexgården, hvor der i 1870, under grusgravning, blev fundet nogle fornemme glas- og bronzegenstande af romersk oprindelse. Tingene stammer fra en begravelse i bronzealderen, hvor det var almindeligt at begrave standspersoner langs de befærdede veje. I selve Torslunde* er der også en bronzealderhøj, ganske tæt ved Benzonsdal, og yderligere en tæt ved Køgevej, også lige op ad Torslundevej.

Hverken gravhøjen ved Benzonsdal eller den ved Køgevej er blevet udgravet og undersøgt. I den sidste har der dog på et tidspunkt været indrettet kartoffelkælder, d .v.s. man gravede sig ned oppefra i en vis dybde, men der foreligger ingen beretninger om evt. fund gjort i denne forbindelse.

Tranebakken. Tranegilde. For enden af Vildtbanevej.

Udstykningen omkring denne vej er den første i nyere tid. Det var Enghavegården, der i sin tid var udflyttet fra Tranegilde; måtte lade livet til fordel for nye parcelhuse. Tranebakken er anlagt med samme forløb som en tidligere vej fra Tranegilde Strand til landsbyen Tranegilde, hvor der både var skole og købmand. Vejen blev benyttet af de få børn fra stranden, når de skulle i skole.

Omkring 1940 åbnede den nye skole i Ishøj, det var den centralkole, så alle de små skoler i landsbyerne blev nedlagt, og nu var der pludselig betydeligt længere til skole, end man var vant til. Det daværende sogneråd besluttede så, at tildele skolecykler til dem der havde brug for det. Ordningen gjaldt ikke alene børnene fra stranden, men også dem fra Torslunde. Det var sorte ens

cykler med hvidt celluloid på bagskærmen af hensyn til besættelsestidens mørklægning, og man måtte strengt taget kun køre på dem til og fra skole. I sommerferien blev de afleveret til pedellen så han kunne gå dem efter i sømmene.

Tranedalen. Tranegilde. Fra Tranebakken.

Alle vejnavnene i dette parcelhusområde er navngivet med forstavelsen Trane- på grund af det nære naboskab til Tranegilde.

Tranegilde.

Sikkert den ældste landsby i kommunen, den adskiller sig fra Ishøj og Torslunde ved ikke at have kirke. Sagnet fortæller i øvrigt, at Ishøj kirke skulle have ligget i Tranegilde, lige syd for byen på en bakke, der den dag i dag hedder Kirkegårdsbakken.

Bygmestrene var da også i fuld gang, men hver morgen, når de igen mødte på byggepladsen, så de, at alt hvad der dagen før var bygget op lå hulter til bulter mellem værktøjet. Det var de underjordiske - trolde, der i nattens løb havde revet det hele ned, de ønskede ikke nogen kirke på det sted.

Resultatet blev som bekendt, at kirken kom til at ligge i Ishøj i stedet. Sagnet er almindeligt kendt flere steder i landet, og knytter sig til mindst en snes kirker, og i dag må vi nok fastslå, at der sikkert aldrig har været noget kirkebyggeri i gang i Tranegilde.

Men fik Tranegilde ikke kirke, så fik de dog en begravelsesplads, for netop samme sted hvor kirken ifølge traditionen skulle have ligget, er der ved et par lejligheder, bl. a. under gravning til den store vandledning til København, fundet adskillige menneskeskeletter. Det skulle efter sigende være en massebegravelse der har fundet sted efter en voldsom epidemi, der har revet hundredvis af mennesker i døden.

Her ved Store Vejleås* bredder er de første spor af mennesker i vores kommune fundet. Her har de levet helt tilbage til den ældste stenalder, først som jægere og fiskere, der var jo masser af skov omkring åen, og rigeligt med fisk ved kysten. Først langt senere er der nogle af bopladsens lidt mere ihærdige medlemmer, der har fundet ud af at rydde noget jord i baglandet med det formål at dyrke bl.a. korn, som de med en særlig sten med en hulning, kunne male til mel eller gryn.

I realiteten har disse spæde tilløb, dannet grunden til den landbrugsdrift, der sådan set finder sted endnu omkring Tranegilde. Der ligger stadig gårde tilbage i og omkring Tranegildegårde der er i drift med mennesker, der dyrker jorden på næsten samme måde som deres forfædre for dem. Metoderne er blevet anderledes og udbyttet betydeligt større, men principperne er de samme.

Der skete ikke de helt store ændringer med Tranegilde i forbindelse med udskiftningen, flere gårde fik lov til at blive liggende i byen, og af dem, der flyttede ud, lod man stuehuset ligge tilbage. Således ligger både Enghavegårds, Frydekærs og Tjørnegårdens stuehuse tilbage. De to sidste lige nord for den gamle smedje, og Enghavegårds stuehus ligger i den sydlige udkant af byen.

Tranegilde Bygade. Tranegilde. Fra Brentevej.

Helt typisk landsbygade med flere bevarede gårde, smedje og flere andre huse der bærer præg af at være vedligeholdte med respekt for fortidens byggeskik.

Tranegilde Strandvej. Ishøj Strand. Fra Skovvej til Pileskovvej.

En del af den gamle landevej mellem København og Køge.

Den sidste bid af Vejlebrovej* før Vejlebro og ligeledes vejen ved Vejlebrohallens parkeringsplads, er dele af den samme vej.

I Vallensbæk er også dele af den gamle strandvej bevaret, bl.a. Risingevej og Bækkeskovvej. Ligeledes i Greve kommune hvor Lumringbrovej og Olsbæk Strandvej hører til familien af gamle landeveje.

Tranehøj. Tranegilde. Fra Tranebakken.

Alle vejene i dette første parcelhusområde i det nye Ishøj, er opkaldt efter Tranegilde ved hjælp af forstavelen Trane-. Se også under Tranebakken*.

Tværstræde. Gadekæret.

Ellers alle andre veje i dette boligområde er opkaldt efter gamle danske håndværk eller også efter deres tilknytning til det regnvandsbassin man kalder Gadekæret, her er der en mindre undtagelse for det lille stræde, der forløber mellem Spindestræde* og Spolestræde*.

Tåstrup Valbyvej. Ishøj. Fra Ishøj Bygade.

Opkaldt efter det gamle Valby i Tåstrup, landsbyen der eksisterede længe før man overhovedet begyndte at tale om jernbane til Roskilde. En jernbane, der, da den endelig kom i 1847, lagde grunden til det Tåstrup vi kender i dag og som helt har omkranset Valby. Vejen fra Ishøj mod Tåstrup hed tidligere bare Valbyvej, men på grund af de forvekslinger der kunne opstå med Valbyvej i Tåstrup, blev man enige om en navneforandring.

At en del af vejen også i en periode har heddet Ishøjvej, samtidigt med at Ishøj også havde en Ishøjvej ude ved stranden, har heller ikke været med til at gøre sagen nemmere. Det samme vejstykke i Tåstrup hedder nu Skolevej og Vejtoften. Personligt syntes jeg, at navnet Tåstrup Valbyvej er dårligt valgt, det lyder knudret, og udenforstående kan meget nemt få det indtryk, at vejen ligger i Tåstrup og ikke i Ishøj. Men det er jo ikke sådan lige til at lave om på det.

V

Vejlebrovej. Ishøj Strand. Fra Ishøj Stationsvej.

Opkaldt efter Vejlebro der helt op til vore dage har været et alvorligt stridsemne. Vallensbæk og Ishøj har aldrig kunnet blive enige om hvem der skulle vedligeholde broen, og i de senere år har man heller ikke kunnet blive enige om, hvem der skulle køre på vejen over broen.

Efter Ishøjs opfattelse var der blevet enighed med Vallensbæk om udbygningen af vejen, så den kunne tjene som færdselsåre med jævn god kapacitet. Men pludselig var Vallensbæk knapt så interesseret i udbygningen, og glemte aftalen igen. Ishøj havde på det tidspunkt udvidet sin del af vejen, da myndighederne i Vallensbæk, med borgmester Poul Hansen i spidsen en skønne morgenstund satte et par store betonrør fyldt med jord og blomster – for dog at bøde lidt på det - midt på den gamle Vejlebro. Ishøjs borgmester, Per Madsen, erklærede, at inde aften var de betonrør væk igen.

Efter den dag var der ikke nogen fra Ishøj, der kunne komme til Vallensbæk ad den vej, og på Ishøj siden stod i lang tid skiltet med ”Midlertidig spærring” og vidner om den dag, da Vallensbæk på en meget bogstavelig måde satte os stolen for døren.

Bortset fra, at det havde været unødvendigt med vejudvidelsen af Vejlebrovej på Ishøjsiden, må det nok siges, at vejlukningen ikke volder de store bekymringer. Den er i øvrigt rimelig set udfra Vallensbækborgemes synspunkt, især dem der bor ud til den nu lukkede vej, den hed tidligere Bækkeskovvej, men Vallensbæk har i mellemtiden omdøbt den til Risingevej.

Vejlebrovej er iøvrigt en del af den gamle landevej fra København til Køge, den krydsede tidligere ned over Vejledalen og fortsatte over Ishøj Strandvej* over i Tranegilde Strandvej*.

Selve ordet Vejle, der går igen i mange af kommunens vejnavne, har ikke noget med den jyske købstad at gøre, men hentyder derimod til overgangstedet ved Store Vejleås* udløb i Køge Bugt*. Vejle er et gammelt dansk ord for vade- eller overgangsted.

Vejledalen. Ishøj Strand. Fra Vejlebrovej.

Opkaldt efter den nærliggende Vejlebro. Se også under Vejlebrovej.

Vejlegården. Ishøj Planen. Fra Stenbjerggårds Allé. .

Bebyggelsen er opkaldt efter Vejlegården der lå hvor Ishøjstien krydser Ishøj Parkvej, inde på bømeinstitutionens område.

Vejleåvej. Ishøj. Fra Ishøj Stationsvej til Kildebrøndevej.

Opkaldt efter Lille Vejleå som vejen krydser lige vest for Pile Mølle*.

Vestervang. Ishøj.

Kommunal udstykning fra først i 60'erne, opkaldt efter gården Vestervang der lå på hjørnet af Friggasvej* og Ishøj Bygade. Vejnavnene i Vestervang har fået navne efter gamle nordiske guder på grund af Baldersbækken* der løber tværs igennem området, at der så senere er rejst tvivl om, hvorvidt Balder overhovedet har noget at gøre med Baldersbæk*, er en helt anden historie.

Vibeholms Vænge. Ved Ishøj Parkvej.

Gården Vibeholm, der lå ved den østlige ende af Pilegårds Vænge, har givet navn til denne udstykning.

Vibevej. Ishøj Strand. Fra Lærke Allé til Jægervangen.

Denne tidlige forårsbebuder har inspireret de lokale grundejere til at foreslå dette vejnavn. Jvnf. Lærke Allé og Svalevej.

Vildtbanestien. Ved Vildtbanevej.

Del af kommunens stisystem, men samtidigt tilkørsel til dele af bebyggelsen Vildtbanegård.

Navnet hentyder til de kongelige vildtbaner, som allerede Frederik d. 2. lod anlægge. Disse vildtbaner, eller jagtområder, blev anlagt flere steder omkring Tranegilde. Der blev markeret i området hvor grænserne gik med store granitsten med kongens initialer, en af disse såkaldte vildtbanepæle står endnu tilbage hvor motorvej M4 har afkørsel til Ishøj. Stenen står på vejens vestre side.

Enkelte steder blev der også plantet remiser, d.v.s. beplantninger med buskads og småtræer, hvor vildtet kunne hente ly og føde.

Som en tak for lån for disse jagtornråder, blev der givet bønderne i Tranegilde visse privilegier, de kunne f.eks. frit hente brænde i de kongelige skove, bl. a. i Hareskoven, en ret bønderne benyttede sig af helt op til tiden lige efter Besættelsen. Det var ikke al tid brændet blev bragt hjem til Tranegilde, det var nemlig muligt at sælge det i Glostrup, og bagefter kørte bønderne en tur til Røde Vejrmølle Kroen og fik en hyggelig dag ud af det.

Vildtbaneparken. Fra Vildtbanevej.

Bebyggelse anlagt på Vildtbanegårdens jorder, selve gården lå hvor Tranegildestien krydser Gildbrostien og nogle af gårdens træer står midt i bebyggelsen Vildtbanegård. Se i øvrigt under Vildtbanestien.

Vildtbanevej. Fra Ishøj Stationsvej.

Vejen er anlagt på Vildtbanegårdens jord idet den skulle være egentlig tilkørselsvej til udstykningen ved Enghavegård, indtil da måtte de nye husejere ved Tranebakken* benytte tilkørselsvejen fra Vejlebrovej. På det tidspunkt hed vejen fra Tranegilde til Vildtbanegården - den nuværende Tranegildesti - Vildtbanevej.

Fra Vildtbanegården hen forbi Lille Vejlegård hed vejen Vejlegårdsvej, et vejnavn der ikke mere er i brug i kommunen idet Vallensbæk også har en Vejlegårdsvej.

W

Winthersmindevej. Fra Tåstrup Valbyvej til Motorring M4.

Opkaldt efter det sidste hus på vejen inden motorvejen, der netop hedder Winthersminde. Vejen hed tidligere Tranegildevej helt til Tranegilde, men da den blev delt midt over af motorringvejen, kom den ene del til at hedde Brentevej og den anden Winthersmindevej. Vejnavnet Tranegildevej ligger i ”depot” og kan måske blive brugt en anden god gang.

Ø

Ømekærs Vænge. Ved Ishøj Parkevej.

Efter gården Ømekær, der lå i den sydlige ende af Ørnekærs Vænge. Selve navnet Ømekær er et gammelt marknavn.

Østergården. Ishøj Planen. Fra Ishøj Søvej.

Opkaldt efter Østergården der lå lige ved hjørnet af Bjerggården og Østergården.

Å

Ådalsvej. Ishøj Strand. Fra Pileskovvej.

Navngivet efter lavningen ved den nærliggende Lille Vejleå.

Ågården. Ishøj Planen. Ved Ishøj Boulevard.

Opkaldt efter Ågården der lå hvor nu Granlunden ligger.